

DE COÖPERATIEVE MESTVERWERKER IN HEETEN HEEFT DE EERSTE LESSEN GELEERD VAN GEBRUIK **MINERALENCONCENTRAAT ALS 'GROENE KUNSTMEST'**.

Oplossing mestprobleem dichterbij

DE mestafzetprijs in de regio is in het eerste jaar dat Biogreen volledig operationeel is, al gedaald van €22 naar €18 per kuub. Dat zegt Johan Veldhuis, projectmanager bij Biogreen Salland. De grote coöperatieve mestvergister in Heeten (Ov.) verwerkt mest van 50 veehouders tot onder andere energie, droge mest en mineralenconcentraat. Met behulp van de energie uit de mest en de coproducten wordt het restmateriaal uit de vergister (digestaat) verwerkt tot deze vloeibare 'groene kunstmest'.

Dit jaar is het tweede jaar dat ervaring wordt opgedaan, zowel met de productie van energie en meststoffen als met het gebruik van die meststoffen. Als grootste en eerste van een handvol officiële pilotprojecten op dit gebied in Nederland mag het eindproduct – het vloeibare mineralenconcentraat – uitgereden worden boven op de hoeveelheid toegestane dierlijke mest, en binnen de stikstof- en fosfaatgebruiksnormen. De stikstof en het fosfaat zijn voor een deel afkomstig uit dierlijke mest, maar tellen als kunstmest.

Als het concept werkt en op grote schaal wordt toegepast, kan het flink bijdragen aan de oplossing van het mestprobleem in Nederland. Het fosfaat uit de mest en coproducten kan grotendeels worden geëxporteerd via de vaste, ingedroogde fractie. De vloeibare mineralenconcentraten zijn met name als NK-meststoffen geschikt voor toepassing in het groeiseizoen. En dat wordt nu in de praktijk getest.

De productie aan mineralenconcentraat in Heeten is ruim 10.000 ton per jaar, met een gehalte van 10 kilo K, 0,5 kilo P en 7 kilo N per kuub, waarvan het overgrote deel in de vorm van NH_3 . Het woord concentraat is eigenlijk niet helemaal terecht, want erg geconcentreerd is het product

Deze nieuwe aanwendingsmethode uit Duitsland komt in aanmerking voor nieuw onderzoek naar toepassing van mineralenconcentraat.

nog niet. Het gehalte aan stikstof is ongeveer even hoog als dat van varkensdrijfmest. Om die reden is transport ook nog een relatief grote kostenpost. Toepassing op verder dan een uur rijden van de verwerkingsinstallatie is daarom niet efficiënt, aldus Veldhuis.

Stabiele gehalten in mest

De stabiliteit van dat gehalte is echter minstens zo belangrijk. Hoewel de gehalten nog wel wat variëren, zoals blijkt uit de verplichte bemonstering van elke afgevoerde vracht, lijken ze stabiel genoeg om interessant te zijn voor akkerbouwers. En dat is van groot belang. Want om meerwaarde te hebben als vloeibare meststof, is het zaak dat de teler precies weet wat hij krijgt.

Vorig jaar zijn de eerste voorzichtig positieve ervaringen opgedaan met aardappelen en granen. Erik Emmens in Zeijen, die als akkerbouwer en adviseur van DLV Plant bij het project betrokken is, benadrukt dat de interesse van akkerbouwers zal groeien als ze het mineralenconcentraat kunnen gebruiken om mest 'op maat' te maken. Dat wil zeggen: bijmengen tot de voor het gewas

gewenste gehalten bereikt zijn.

Dit seizoen is het mineralenconcentraat gebruikt door 20 melkveehouders in de buurt van Heeten voor gebruik op gras- en maisland en door 15 akkerbouwers in de Veenkoloniën. Zij namen gemiddeld 300 kuub per bedrijf af.

Op grasland is het concentraat vooral gebruikt voor de latere snedes, als stikstofaanvulling. Dit omdat in het vroege voorjaar al veel drijfmest was uitgereden. Voor de bemesting van mais is het gemengd met drijfmest.

De praktijkervaringen maken de verwachting waar dat het concentraat een geschikte meststof is die de opbrengst verhoogt en kunstmest voor een deel kan vervangen, aldus Veldhuis en Emmens. Maar ze moeten nog enkele slagen om de arm houden. Zo is de dosering op grasland nog een probleem. Zodenbemesters doseren een minimum van 8 kuub per hectare, terwijl voor dit product 5 kuub eigenlijk beter is in de meeste gevallen. Het gaat om precieze bemesting.

En de pioniers liepen ondanks hun pilot-status nog tegen lastige regelgeving aan. Het mineralenconcentraat telt

weliswaar niet als dierlijke mest in de mineralenboekhouding, maar moet nog wel emissiearm worden uitgereden. En dat is een probleem als je tijdens het groeiseizoen een akkerbouwgewas wilt bemesten.

Bij graan is het gelukt met een sleufkouterbemesting. In een bijna gesloten gewas aardappelen is dat lastiger. Maar Emmens heeft er iets op gevonden: een soort sleufkoutermachine die het concentraat precies diep tussen twee ruggen in legt. Het dichte loof erboven zou voorkomen dat er ammoniak de lucht ingaat. Er is inmiddels een aanvraag naar Den Haag gegaan voor toestemming van deze manier van bemesten, zodat dit volgend jaar op grotere schaal beproefd kan worden.

Versoepeling bemonsteren

Terwijl zo knelpunten bij het gebruik van het mineralenconcentraat nog op een oplossing wachten, denkt Biogreen alweer een stap verder. De volgende wens is dat ook het ultrafiltratieconcentraat, waarvan per jaar 15.000 ton beschikbaar is, erkenning krijgt als groene kunstmest. Ook wil men graag versoepeling van de verplichte, kostbare bemonstering, als de mineralengehaltes eenmaal bewezen stabiel zijn.

Emmens voorziet dat in de nabije toekomst akkerbouwers een aparte opslagtank zullen hebben voor opslag van het mineralenconcentraat. En hoe ziet de toekomst voor de veehouders eruit, zullen zij straks geld toe krijgen voor hun mest? Nee, dat verwacht Veldhuis niet. „De afzet van dierlijke mest blijft een kostenpost.“ De leden van Biogreen hebben getekend voor afzetkosten van €15 per kuub. „Dat kan in de komende jaren bij erkenning van de mineralenconcentraten als groene kunstmest verder omlaag naar €10 per kuub, maar de mestafzetkosten blijven voorlopig bestaan.“ ■